

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2013. december 19. *

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 90/619/EGK irányelv és 92/96/EGK irányelv — Közvetlen életbiztosítás — Elállási jog — E jog gyakorlásának feltételeire vonatkozó tájékoztatás hiánya — Az elállási jog megszűnése egy évvel az első díj megfizetését követően — A 90/619/EGK irányelvnek és a 92/96/EGK irányelvnek való megfelelés”

A C-209/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2012. május 3-án érkezett, 2012. március 28-i határozatával terjesztett elő az előtte

Walter Endress

és

az **Allianz Lebensversicherungs AG** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet és M. Berger (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. január 24-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- W. Endress képviseletében J. Kummer Rechtsanwalt,
- az Allianz Lebensversicherungs AG képviseletében J. Grote és M. Schaaf Rechtsanwältin,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és K.-P. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának 2013. július 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 79/267/EGK, illetve a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelvvel (harmadik életbiztosítási irányelv) (HL 1992. L 360., 1. o.) módosított, a közvetlen életbiztosítási tevékenységekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv (második életbiztosítási irányelv) (HL 1990. L 330., 50. o.; a továbbiakban: második életbiztosítási irányelv) 15. cikke (1) bekezdése első albekezdésének – együttes olvasatban a harmadik életbiztosítási irányelv 31. cikkének (1) bekezdésével – értelmezésére vonatozik.
- 2 Ezt a kérelmet a W. Endress és az Allianz Lebensversicherungs (a továbbiakban: Allianz) között, az e társasággal megkötött életbiztosítási szerződéstől való W. Endress általi elállás tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A második és a harmadik életbiztosítási irányelvet hatályon kívül helyezte, és azok helyébe lépett az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 345., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 6. kötet, 3. o.) (a továbbiakban: 2002/83 irányelv), amely utóbbit 2009. november 1-től hatályon kívül helyezte és annak helyébe lépett a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanács irányelv (Szolvencia II) (HL L 335., 1. o.). Mindazonáltal, tekintettel az alapeljárás tárgyát képező életbiztosítási szerződés megkötésének időpontjára a második és harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezései továbbra is irányadók a jelen jogvita kimenetele szempontjából.

A második életbiztosítási irányelv

- 4 A második életbiztosítási irányelv tizenegyedik preambulumbekzdése értelmében az „[életbiztosítási] szerződéseknél a biztosítottaknak lehetőséget kell adni a szerződéstől való elállásra egy 14 és 30 nap közötti határidővel”. [nem hivatalos fordítás]
- 5 A második életbiztosítási irányelv 15. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) Minden tagállam köteles előírni, hogy az a biztosított, aki a III. címbe említett esetek valamelyikében egyéni életbiztosítási szerződést köt, a szerződés megkötéséről szóló tájékoztatás kézhezvételétől számított 14 és 30 nap közötti határidőt kapjon a szerződéstől való elállásra.

[...]

Az elállás egyéb jogkövetkezményeit és feltételeit a 4. cikkben meghatározott szerződésre alkalmazandó jog írja elő, különös tekintettel arra a módra, ahogyan a biztosítottat a szerződés megkötéséről értesítik.

[...]” [nem hivatalos fordítás]

A harmadik életbiztosítási irányelv

- 6 A harmadik életbiztosítási irányelv (23) preambulumbekzdése az alábbiak szerint fogalmazott:

„[A]z egységes életbiztosítási piacon a fogyasztónak lehetősége lesz szélesebb és változatosabb körből szerződést választani; [...] ahhoz, hogy ennek a sokszínűségnek és növekvő versenynek az előnyeit teljes mértékben kihasználhassa, meg kell kapnia mindazt az információt, amely szükséges ahhoz, hogy az igényeinek leginkább megfelelő szerződést választhassa ki; [...] ez a tájékoztatási követelmény annál is fontosabb, mivel a kockázatvállalások tartama igen hosszú lehet; [...] ezért össze kell hangolni a minimális rendelkezéseket, hogy a fogyasztó világos és pontos tájékoztatást kapjon a neki ajánlott termékek alapvető jellemzőiről, valamint azon testületek adatairól, amelyekhez a szerződő felek, a biztosított személyek vagy a szerződések kedvezményezettjei panaszaikkal fordulhatnak [...]” [nem hivatalos fordítás]

- 7 Ezen irányelv 31. cikkének (1) és (4) bekezdése így rendelkezett:

„(1) A biztosítási szerződés megkötése előtt legalább a II. melléklet A. pontjában felsorolt információkat közölni kell a biztosítóval.

[...]

(4) Az [érintett] tagállam határozza meg az e cikk és a II. melléklet végrehajtásának részletes szabályait.” [nem hivatalos fordítás]

- 8 Az említett irányelvnek „A biztosítottak tájékoztatása” című II. melléklete az alábbiak szerint rendelkezett:

„A következő tájékoztatást, amelyet a biztosítóval a szerződés megkötése előtt (A) vagy a szerződés futamideje alatt (B) kell közölni, világosan és pontosan, írásban, az [érintett] tagállam hivatalos nyelvén kell megadni.

[...]

A. A szerződés megkötése előtt

[...]

a.13 Az elállási jog gyakorlásának részletes szabályai;

[...]” [nem hivatalos fordítás]

A 85/577/EGK irányelv

- 9 Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1985. december 20-i 85/577/EGK tanácsi irányelv (HL L 372., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 262. o.) negyedik preambulumbekzdése értelmében „a kereskedő üzlethelyiségén kívül megkötött szerződések jellegzetessége, hogy [...] a fogyasztó [a szerződéskötésre] nincs felkészülve, illetve ezt nem várja; [továbbá] [...] a fogyasztó gyakran nem képes összehasonlítani az ajánlatban szereplő minőséget és árat más ajánlatokkal [...]”.
- 10 Ezen irányelv ötödik preambulumbekzdése kimondja, hogy „a fogyasztó számára biztosítani kell az [...] elállási jogát, hogy képes legyen felmérni a szerződésből származó kötelezettségeit”.

- 11 Az említett irányelv 5. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A fogyasztó számára biztosítani kell a jogot, hogy a nemzeti jogban előírt eljárás szerint egy értesítés elküldésével visszavonja kötelezettségvállalásának következményeit a 4. cikk rendelkezéseiben említett tájékoztató kézhezvételének napjától számított hét napnál nem rövidebb időszakon belül. E határidő betartásához elegendő, ha az értesítést az időszak lejárta előtt kézbesítik.”

A német jog

- 12 A biztosítási szerződésekről szóló törvény (Versicherungsvertragsgesetz, a továbbiakban: VVG) 5a. §-a 2008. január 1-jétől hatályát veszítette. E §-nak az alapeljárás tényállásának idején alkalmazandó változata az alábbiak szerint rendelkezett:

„(1) Amennyiben a biztosító a kérelem benyújtásának időpontjában nem adta át a biztosított részére az általános biztosítási feltételeket, vagy elmulasztotta az [alkalmazandó] rendelkezés szerinti fogyasztói tájékoztatást, úgy a szerződés a biztosítási kötvény, az általános biztosítási feltételek és a szerződés tartalma szempontjából irányadó további fogyasztói tájékoztatás alapján létrejöttek tekintendő, ha a biztosított a dokumentumok átadását követő tizennégy napon belül nem tiltakozik írásban a szerződés megkötése ellen. [...]

(2) A határidő csak akkor kezdődik, amikor a biztosítási kötvény és az (1) bekezdés szerinti dokumentumok teljes mértékben a biztosított rendelkezésére állnak, és a biztosítottat a biztosítási kötvény kiadásakor írásban, nyomdatechnikai szempontból egyértelmű formában tájékoztatták a tiltakozási jogról, a határidő kezdetéről és tartamáról. [...] Az első mondatról eltérően megszűnik azonban a tiltakozási jog az első díj megfizetését követő év elteltével.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 13 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint W. Endress az Allianznál életbiztosítási szerződést kötött, amely 1998. december 1-jétől lépett hatályba. W. Endress csak akkor kapta meg az általános biztosítási feltételeket és a tájékoztatást, amikor az Allianz megküldte részére a biztosítási kötvényt. Az Allianz, a W. Endress-szel való szerződéskötés ily módon való elfogadásakor, nem tájékoztatta megfelelően az utóbbit a VVG 5a. §-a alapján számára biztosított jogokról.
- 14 Az említett életbiztosítási szerződés értelmében W. Endressnek az 1998 decemberében kezdődő ötéves időszak során éves díjat kellett fizetnie, ennek fejében az Allianznak 2011. december 1-jétől járadékot kellett fizetnie W. Endress részére. Mindazonáltal 2007. június 1-jén W. Endress közölte az Allianzsal, hogy az említett szerződést 2007. szeptember 1-jei hatállyal felmondja. 2007 szeptembere során az Allianz kifizette az érintett számára ezen életbiztosítási szerződés visszavásárlási értékét, amely érték alacsonyabb volt, mint a biztosítási díjak és azok kamatainak az összege.
- 15 W. Endress a 2008. március 31-i levél útján gyakorolta a VVG 5a. §-a szerinti „tiltakozási jogát”. Kérte, hogy az Allianz – a már megfizetett visszavásárlási érték beszámítását követően – fizesse vissza számára valamennyi díjat és azok kamatait.
- 16 Az elsőfokú bíróság elutasította W. Endress keresetét, amelyben ezen további összeg megfizetését igényelte az Allianztól. Az első fokon hozott határozattal szembeni fellebbezést szintén elutasították.

- 17 W. Endress ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofnál (szövetségi legfelsőbb bíróság). E bíróság álláspontja szerint ennek a kérelemnek csak akkor lehetne helyt adni, ha az érintett – a VVG 5a. §-a (2) bekezdésének negyedik mondatában foglaltak ellenére – fenntartotta volna a tiltakozási jogát, jóllehet az első biztosítási díj megfizetése óta több mint egyéves időszak telt el. Ebben a tekintetben meghatározó lehet az a kérdés, hogy úgy kell-e értelmezni a második életbiztosítási irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdését, hogy azzal ellentétes a tiltakozási jog gyakorlása határidejének korlátozása.
- 18 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a második [életbiztosítási] irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első mondatát a [harmadik életbiztosítási irányelv] 31. cikkének (1) bekezdésére figyelemmel, hogy azzal ellentétes az olyan szabályozás, mint amilyen a [VVG] 5a. §-a (2) bekezdése negyedik mondatának [az alapeljárás tényállásának idején alkalmazandó változata], amely a biztosított elállási jogát vagy tiltakozási jogát még abban az esetben is csak az első biztosítási díj megfizetését követő egy év elteltéig ismeri el, ha a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról vagy a tiltakozási jogáról?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 19 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztást kimondó EUMSZ 267. cikk értelmében – a nemzeti bíróság által közölt tényállás alapján – kizárólag a Bíróság határozhat az uniós jogszabályok értelmezéséről és érvényességéről (lásd ebben az értelemben többek között a C-226/08. sz. Stadt Papenburg ügyben 2010. január 14-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-131. o.] 23. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ehhez hasonlóan kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata a nemzeti jogszabály értelmezése (lásd többek között a C-416/10. sz., Križan és társai ügyben 2013. január 15-én hozott ítélet 58. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 20 Ebből következik, hogy a jelen ügyet illetően – az Allianz által az írásbeli észrevételeiben, valamint a tárgyaláson kifejezésre juttatott kételyek ellenére – a Bíróságnak abból az előfeltételezésből kell kiindulnia, hogy W. Endresst, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, nem tájékoztatták az elállási jogáról vagy legalábbis arról nem megfelelően tájékoztatták. Ezenkívül a Bíróságot nem kérték, hogy a jelen ügy keretében döntsön arról a kérdésről, hogy a VVG 5a. §-ában szereplő nemzeti szabályozás – amely a biztosítási szerződésnek az úgynevezett „kötvénymodell” szerinti megkötésének részletes szabályaira vonatkozott – teljes egészében összhangban áll-e a második és harmadik életbiztosítási irányelvből eredő követelményekkel.
- 21 A jelen ügy tárgya tehát arra a kérdésre korlátozódik, hogy a második életbiztosítási irányelv 15. §-ának (1) bekezdése szerinti elállási jog gyakorlása – az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti rendelkezés útján – abban az esetben is lehet-e az érintett biztosítási szerződés szerinti első biztosítási díj biztosított általi megfizetését követő egy évre korlátozni, ha az említett biztosítottat nem tájékoztatták ezen elállási jogáról.
- 22 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – noha a második és harmadik életbiztosítási irányelv nem említi azt az esetet, amelyben a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról, következésképpen azt sem, hogy a tájékoztatás hiánya milyen hatással lehetett erre a jogra – a második életbiztosítási irányelv 15. §-a (1) bekezdésének harmadik albekezdése szerint „[a]z elállás [...] feltételeit, [...] a szerződésre alkalmazandó [nemzeti] jog írta elő”.
- 23 A tagállamok tehát kétségtelenül jogosultak voltak az elállási jog gyakorlásának pontos módjára vonatkozó szabályok elfogadására, és ezek a módok a természetüknél fogva tartalmazhatták e jog bizonyos korlátozásait. Mindazonáltal az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e szabályok elfogadása

során a tagállamok kötelesek voltak ügyelni arra, hogy a második és harmadik életbiztosítási irányelv hatékony érvényesülése – ezen irányelvek célkitűzésének figyelembevétele mellett – biztosított legyen (lásd ebben az értelemben többek között a 48/75. sz. Royer-ügyben 1976. április 8-án hozott ítélet [EBHT 1976., 497. o.] 73. pontját).

- 24 Márpedig az említett irányelvek célkitűzését illetően emlékeztetni kell arra, hogy harmadik életbiztosítási irányelv (23) preambulumbekzdése szerint „az egységes életbiztosítási piacon a fogyasztónak lehetősége [lesz] szélesebb és változatosabb körből szerződést választani”. Úgyszintén e preambulumbekzdés szerint „ahhoz, hogy ennek a sokszínűségnek és növekvő versenynek az előnyeit teljes mértékben kihasználhassa, [az említett fogyasztónak] meg kell kapnia mindazt az információt, ami szükséges ahhoz, hogy az igényeinek leginkább megfelelő szerződést választhassa ki” (a C-386/00. sz. Axa Royale Belge ügyben 2002. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2209. o.] 28. pontja). Végül az említett preambulumbekzdés kifejtette, hogy „ez a tájékoztatási követelmény annál is fontosabb, mivel a kockázatvállalások tartama igen hosszú lehet”.
- 25 A harmadik életbiztosítási irányelv (23) preambulumbekzdésében kimondott tájékoztatási célkitűzés elérése érdekében ezen irányelv 31. cikkének (1) bekezdése, együttes olvasatban a II. melléklet a.13. pontjával, úgy rendelkezett, hogy „legalább” „[a]z elállási jog gyakorlásának módját” közölni kell a biztosítottal, méghozzá „[a] szerződés megkötése előtt”. A harmadik életbiztosítási irányelv releváns rendelkezéseinek tehát mind a szerkezetéből, mind a szövegéből egyértelműen az következik, hogy az annak biztosítására irányult, hogy a biztosított pontos tájékoztatást kapjon többek között az elállási jogáról.
- 26 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a második és harmadik életbiztosítási irányelv által követett célkitűzések megvalósításával, következésképpen azok hatékony érvényesülésével ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely szerint a biztosítottnak a szerződéstől való elállási joga akkor is megszűnik, ha erről a jogról nem tájékoztatták.
- 27 Ezt a következtetést nem cáfolja az az érv – amelyet többek között az Allianz terjesztett elő –, amely szerint a jogbiztonság elve megkövetelhet egy, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló rendelkezést. A Bíróság ugyanis ebben a tekintetben már kimondta, hogy ha a fogyasztó nem szerzett tudomást az elállási jog fennállásáról, gyakorolni sem tudja ezt a jogot, ennélfogva a jogbiztonsággal kapcsolatos okokkal nem lehet igazolni azon időszak korlátozását, amely alatt a 85/577 irányelv szerinti elállási jog gyakorolható, mivel ez azon jogok korlátozását jelentené, amelyeket kifejezetten biztosítottak a fogyasztók számára az azon tényből eredő kockázatok elleni védelmük érdekében, hogy a hitelintézetek a szerződésnek az üzlethelyiségeiktől távoli helyen történő megkötését választották (a C-481/99. sz. Heininger-ügyben 2001. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-9945. o.] 45. és 47. pontja).
- 28 Noha a fent hivatkozott Heininger-ügyben hozott ítélet többek között az az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló 85/577 irányelv rendelkezéseire vonatkozik, és noha – amint arra a főtanácsnok az indítványának 43. pontjában rámutatott – ezen irányelv, valamint a második és harmadik életbiztosítási irányelv között jelentős különbségek vannak, a Bíróság által a fent hivatkozott Heininger-ügyben hozott ítéletben kifejtett álláspont az alapeljárás rendelkezéseire is alkalmazható. Összehasonlíthatóak ugyanis egymással azok a veszélyek, amelyek egyrésről ahhoz kapcsolódnak, hogy a fogyasztó az üzlethelyiségen kívül köt szerződést a szerződéses partnerével, másrésről ahhoz, hogy a biztosított a harmadik életbiztosítási irányelv II. mellékletével együttesen olvasott 31. cikkéből eredő követelményeknek megfelelő tájékoztatás hiányában köt szerződést.
- 29 Egyrészt tehát a 85/577 irányelv negyedik preambulumbekzdése többek között arra a tényre vonatkozik, hogy „[a fogyasztó] gyakran nem képes összehasonlítani az ajánlatban szereplő minőséget és árat más ajánlatokkal”, az ötödik preambulumbekzdése pedig arra, hogy „a fogyasztó számára biztosítani kell az [...] elállási jogát, hogy képes legyen felmérni a szerződésből származó kötelezettségeit”. Másrészt – tekintettel arra, hogy a biztosítási szerződések jogilag összetett pénzügyi

termékek, amelyek jelentősen eltérőek lehetnek az azokat kínáló biztosítókhoz képest, amely szerződések továbbá jelentős és potenciálisan nagyon hosszú távú pénzügyi kötelezettségvállalással járnak – a biztosított a biztosítóhoz képest gyenge helyzetben van, amely ahhoz a helyzethez hasonlít, amelyben a fogyasztó van az üzlethelyiségen kívüli szerződéskötés során.

- 30 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 46. és 47. pontjában rámutatott, a biztosító nem hivatkozhat érvényesen a jogbiztonsággal kapcsolatos indokokra azon helyzet orvoslása érdekében, amelyet az információk meghatározott listájának közlésére vonatkozó, az uniós jogból eredő követelmény teljesítésének elmulasztásával idézett elő, amely információk között szerepel többek között a biztosítottnak a szerződéstől való elállásra vonatkozó joga (lásd, analógia útján, a fent hivatkozott Heininger-ügyben hozott ítélet 47. pontját).
- 31 A fenti megállapításokat nem cáfolhatja az a tény sem – amelyre többek között az Allianz hivatkozott – hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 85/577 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jog még akkor is megszűnhet, ha a fogyasztó e jog gyakorlásának módjáról téves tájékoztatást kapott (lásd a C-412/06. sz. Hamilton-ügyben 2008. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2383. o.] 49. pontját). Ez az ítélet ugyanis egy olyan nemzeti rendelkezésnek az említett irányelvvel való összeegyeztethetőségére vonatkozik, amely ezt a megszűnést egy hónappal a szerződésből eredő kötelezettségek felek általi teljes körű teljesítése utáni időpontra írja elő. Márpedig a jelen ügyben nincs szó ilyen rendelkezésről, mivel az érintett nemzeti jogalkotó az életbiztosítási szerződéseket illetően nem ilyen rendelkezést fogadott el.
- 32 A fenti megállapítások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a második életbiztosítási irányelv 15. cikkének (1) bekezdését – együttes olvasatban a harmadik életbiztosítási irányelv 31. cikkével – úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely a biztosított elállási jogát csak az első biztosítási díj megfizetését követő egy év elteltéig ismeri el, ha a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról.

A jelen ítélet időbeli hatályáról

- 33 Az Allianz az észrevételeiben azt kérte a Bíróságtól, hogy – amennyiben azt állapítja meg, hogy a második és harmadik életbiztosítási irányelvvel ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló szabályozás – korlátozza az ítélete időbeli hatályát.
- 34 E kérelmének alátámasztására az Allianz arra hivatkozik, hogy ez az ítélet több mint 108 millió 1995 és 2007 között kötött biztosítási szerződést érinthet, és hogy e szerződések értelmében hozzávetőleg 400 milliárd euró összegnek megfelelő biztosítási díj került megfizetésre. Maga az Allianz ebben az időszakban – állítása szerint – hozzávetőleg 9 millió ilyen típusú szerződést kötött, és hozzávetőleg 62 milliárd euró összegű díjat fizettek meg számára.
- 35 Ebben a tekintetben fel kell idézni, először is, hogy azon értelmezés, amelyet a Bíróság valamely uniós jogi rendelkezés kapcsán fejt ki, e rendelkezés jelentésének és hatályának magyarázatára és pontos meghatározására korlátozódik, amely szerint azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kellett volna (lásd a fent hivatkozott Heininger-ügyben hozott ítélet 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 36 Másodszor, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely ítélet időbeli hatályának korlátozása olyan kivételes intézkedésnek minősül, amely feltételezi, hogy az érvényes és hatályos szabályozás alapján jóhiszeműen létrejött jogviszonyok magas száma miatt súlyos gazdasági következmények felmerülésének kockázata áll fenn, továbbá úgy tűnik, hogy a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat az uniós rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság az uniós jognak meg nem felelő magatartásra indítja, és e bizonytalansághoz esetleg maguk a tagállamok vagy az

Európai Bizottság magatartása is hozzájárult (lásd többek között a C-465/11. sz., Forposta és ABC Direct Contact ügyben 2012. december 13-án hozott ítélet 45. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 37 Márpedig a jelen esetben azon tényeket illetően, amelyek indokoltá tehetik a Bíróság ítélete időbeli hatályának korlátozását, meg kell állapítani, hogy az Allianz – amely ebben a tekintetben nem terjesztett elő bizonyítékokat – annak megemlítésére szorítkozott, hogy rendkívül nagyszámú biztosítási szerződést kötöttek az úgynevezett „kötvénymodell” rendszere szerint, amely szerződések alapján összességében rendkívül nagy összegnek megfelelő díj került megfizetésre. Az Allianz azonban nem terjesztett elő arra vonatkozó adatokat, hogy mekkora volt a száma azoknak a biztosítási szerződéseknek, amelyeknél a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról – amely a jelen ügyben az egyedüli jelentőséggel bíró adat – továbbá nem számszerűsítette, hogy az Allianz számára milyen gazdasági kockázat kapcsolódik ahhoz a lehetőséghez, hogy a biztosítottak elállhatnak ezektől a szerződésektől. E körülmények között nem bizonyított a súlyos gazdasági következmények kockázatának fennállása.
- 38 Egyébiránt az uniós jogi rendelkezések hatályát illető „objektív és jelentős bizonytalanság” fennállására vonatkozó feltételt illetően meg kell állapítani, hogy a harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezései – amint az a jelen ítélet 22–31. pontjából kitűnik –, egyáltalán nem hagynak kétséget ezen irányelv alapvető célkitűzését illetően, amely szerint a biztosított számára lehetővé kell tenni az életbiztosítási szerződéstől való elállást, ha a biztosított úgy véli, hogy ez a szerződés nem teljes mértékben felel meg az igényeinek.
- 39 Ezzel a célkitűzéssel egyértelműen ellentétes a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely a biztosított számára megadott elállási jog gyakorlását az első díj megfizetésétől számított egyéves időszakra korlátozza, noha ez a biztosított nem részesült a harmadik életbiztosítási irányelv 31. cikkének megfelelő tájékoztatásban. Ennélfogva azt sem lehet elfogadni, hogy „objektív és jelentős bizonytalanság” állna fenn az uniós jogi rendelkezések hatályát illetően.
- 40 Következésképpen a jelen ítélet időbeli hatályát nem szükséges korlátozni.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a közvetlen életbiztosítási tevékenységekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését – együttes olvasatban a 92/96 irányelv 31. cikkével – úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely a biztosított elállási jogát az első biztosítási díj megfizetését követő egy év elteltéig ismeri el, ha a biztosítottat nem tájékoztatták az elállási jogáról.

Aláírások